

Poznámky oponenta k bakalářské práci Kateřiny Horáckové

Bez názvu

Nedávno jsem měl – při redakční práci na eseji Laury Marksové s názvem *Elektrony mají paměť* – možnost připomenout si, že i digitální obrazy jsou existenciálně propojeny s procesy, které zobrazují. Lze důvěryhodně tvrdit, že elektrony (tím i digitální manipulované obrazy) mají paměť, neboť paměť nemusí nutně souviset s vůlí či vědomím, nýbrž se vznikajícím sebeorganizačním principem. Digitální obraz není tolerantní, je přísný a přesný, všechno nebo nic, jednička místo nuly. Je tak přísný, že často máme pocit, že přichází o své existenciální spojení s referentem a mluvíme o ztrátě toho, co odborná literatura popisuje jako indexikalitu obrazu. Nechci teď však mluvit o tom, čím se filozofie fotografie zabývá několik desetiletí, i když cítím, že zrovna tato práce (a to i v případě, kdy odhlédneme od samotné instalace) problematizuje taková spojení a reference obrazu a skutečnosti k obrazu obrazu skutečnosti velkou měrou. Navíc – s odstupem jednoho roku, kdy na stáži v Ateliéru intermédiu Kateřina prezentovala první ze série dvojic obrazů krajiny, tenkrát pod názvem *Konceptuální impresionismus* – i vidím, že pojetím největší série „dvoj pohledů“ obrazů krajiny není ten druh kritiky, který si automaticky spojujeme s mediovanou realitou a simulací, a myslím, že nakonec ani nejde o práci tematizující chybovou estetiku, estetiku glitche, a to ani v jeho původním smyslu neočekávaného výsledku, poruchy, či selhání funkce. Chybové schválnosti sice zahltily naši dobu dokonale prezentace trpící sterilitou, dobu, jejímiž prioritami jsou „nastavená“ zhuštěnost, efektivita a uhlazenost, a směřují ji přirozeně k ruchům a šumům, k nemocné technice, jako prostředku k dobrodružství, k znejistění, k fragmentaci obrazu, rozpadání se, tedy naději a tušení spojitěho (rozuměj analogového) světa. Sebejistou apropiací krajinných fotografií se autorka možná nestává „agentem smrti“, jak fotografie definovala francouzská filozofie v čele s Barthesem, ale zcela jistě si – slovy Sontagové – stejně jako fotograf přivlastňuje fotografované a zasazuje sebe sama do určitého vztahu k světu, který je pocíťován jako vědění – a tím pádem i jako moc. Kateřina mluví o dvou možných způsobech, jak se k obrazu krajiny staví, jako ke krajině a jako k obrazu. Co ale tvoří (tedy v mém pohledu) celkový index práce, její kvalitu, je autorčin postoj k obrazovosti obrazu krajiny. Neodnáším si přece domů obraz krajiny, ale spíše obraz obrazu krajiny a tím i perspektivu, která mění můj vztah ke světu i bez toho, aniž bych se napříště na obrazy těchto krajin díval. Nemluvím o pohledu, který mohu společně s autorkou vidět, ale pohledu, který můžeme myslet.

Práci doporučuji k obhajobě.

Filip Cenek, Brno, 4. června 2010, hodnocení A.

